והכא באילן שנטעו ולבסוף עבדו קמיפלגי

ת"ק סבר אאילן שנטעו ולבסוף עבדו מותר ורבי יוםי הגלילי סבר אילן שנטעו ולבסוף

עבדו אסור ממאי מדקתני סיפא מפני מה

אשירה אסורה מפני שיש בה תפיסת ידי

אדם וכל שיש בו תפיסת ידי אדם אסור

וכל שיש בו תפיסת אדם לאתויי מאי לאו

לאתויי אילן שנטעו ולבסוף עבדו ⁶ואף רבי יוסי בר' יהודה סבר אילן שנטעו ולבסוף

עבדו אסור דתניא רבי יוסי בר' יהודה אומר

מתוך שנאמר יאלהיהם על ההרים יולא

ההרים אלהיהם אלהיהם על הגבעות ולא

גבעות אלהיהם שומע אני תחת כל עץ רענן

אלהיהם ולא (6) רענן אלהיהם ת"ל יואשריהם

תשרפון באש אלא תחת כל עץ רעגן ל"ל

ההוא לכדר"ע הוא דאתא דאר"ע אני אובין

ואדון לפניך כל מקום שאתה מוצא הר גבוה

וגבעה נשאה ועץ רענן דע שיש שם עבודת

כוכבים ורכנן האי ואשריהם תשרפון באש

מאי עבדי ליה מיבעי ליה ילאילן שנמעו

מתחילה לכך ור' יוםי בר' יהודה גמי מיבעי

ליה להכי ה"נ אלא אילן שנטעו ולבסוף

עבדו מנא ליה נפקא ליה ימואשריהם

תגדעון אסור עץ שנידועו אסור ועיקרו

מותר הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו

והא ואשריהם תשרפון באש קא נסיב לה

תלמודא אילו לא נאמר קאמר אילו לא נאמר

תשרפון באש הייתי אומר (כ) אשריהם תגדעון

באילן שנטעו מתחילה לכך השתא דכתיב

ואשריהם תשרפון באש אייתר ליה ואשריהם

תגדעון לאילן שנטעו ולבסוף עבדו ורבנן

האי ואשריהם תגדעון מאי עבדי ליה לכדר'

יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי גידועי

עבודת כוכבים קודמין לכיבוש ארץ ישראל

כיבוש ארץ ישראל קודם לביעור עבודת

כוכבים דתני רב יוסף יונתצתם את מזבחותם

והנח ושברתם את מצבותם והנח והנח

ם"ד שריפה בעי אמר רב הונא ⁽¹⁾ רדוף

ואח"כ שרוף ור' יוםי בר' יהודה האי סברא

מנא ליה נפקא ליה ימאבר תאברון אבר

ואח"כ תאבדון ורבנן הא מיבעי ליה לעוקר

עבודת כוכבים ישצריך לשרש אחריה ורבי

יוֹםי בר' יהודה לשרש אחריה מנא ליה נפקא

ליה ימואבדתם את שמם מן המקום ההוא

ורבנן יי ההוא ילכנות לה שם דתניא

ר"א אומר מנין לעוקר עבודת כוכבים שצריך לשרש אחריה ת"ל ואבדתם את שמם

סמג לאוין קמח טור ש״ע

י"ד סימן קמה סעיף א: ב מיי שם טוש"ע שם סעיף ו:

ג ד טוש"ע י"ד סי

:קמו סעיף טו

ל) [לקמן מו. מה.],כ) סנהדרין מו:, ג) [לקמן מח.],ד) [חמורה כה:], ה) ודברים יבו. ו) ול"ל אחר

חורה אור השלח אַבֶּד הְאַבְּדוּן אֶת כְּל
 הַמְּלְמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שָׁם הגוים אשר אתם ירשים אָתֶם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הָהָרִים הָרְמִים וְעַל אָבֶּם אֶּוּל אֶלְנֵי הָבּ הָהָרִים הָרְמִים וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ דברים יב ב ושַבַּרְתֵּם אֵת מַצֵּבֹתָם וְאֲשֵׁרִיהֶם תִּשְׂרְפוּן בְּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַּדֵעוּן וִאָבָּדְהֶם אֶת שְׁמְם מִן המקום ההוא:

. דברים יב ג תַּעֲשׁוּ לְהֶם מִּזְבְּחתֵיהֶם תִּעֲשׁוּ לְהֶם מִּזְבְּחתֵיהֶם תִּתִצוּ וּמַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּ תגדעון ואשירהם יְּבֶּנְ יֶּהֶם וּפְּסִילֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בְּאֵשׁ: דברים ז ה

הגהות הב"ח

(ל) גם' ולא עץ רעגן: (ב) שם הייתי אומר ואשריהם: (ג) שם אמר כל הונח הנח ורדוף ואח״כ שרוף: (ד) רש״י ד״ה ממאי שמעינן וכו׳ ולבסוף עבדו מדקא מיהדר ותני וכל שיש כנ״ל והד״א ואחר דיבור זה למ"ל והד"א ואחר דינור זה
"א"ל ד"ה ואף ר" יוסי בר"
יהודה סבר אילן שנטעו
וכר ואח"כ ד"ה מ"ל
וכר ואח"כ ד"ה מ"ל
ואח"כ ד"ה לכדריע:
"ב" במספר בחבר והודה למוסף אילן וכו׳ אילן וכו׳ ואח"כ מ"ה אילו לא נאמר התחים נו"ם חיכו כנו נחות בלשון אילו: (ו) ד"ה האי וכו' שעיקרו יהא מונח: (ו) ד"ה האי סברא וכו׳ אכל כיון דחזינן בר באשרה שני ביטולין: (ח) תום' ד"ה ור' יוסי וכו' והילן נתירה הל לדידיה: (ע) ד"ה הנח וכו' לא נפקא דהוא גופיה אתגדעון וכו' קודס לכיבוש כתיב:

מוסף רש"י ולא ההרים אלהיהם. שעובד את ההרים אינן . **נאסרים ההרים בכך** (חולין

אילן שנטעו. שלא לשם אשרה ולבסוף עבדו דשמעיה לת"ק דאמר הרים וגבעות שרו ה״ה כל כיולא בהן שמחוברין ולא היתה תחילתו לעבודת כוכבים ואיזו היא אשירה אסורה שנטעו מתחילה לכך דתפיסת יד אדם אינו כלום אא״כ היא לשם עבודת כוכבים אבל נטעו

גרעין שלא לשם אשירה אין זו תפיסת ידי אדם הואיל וההיא שעתא לאו דעתיה לעבודת כוכבים היה וממעטי ליה מתחת כל עץ רענןם ולא עץ עלמו ואתא ר' יוסי הגלילי למימר אילן שנטעו גרעין אפי׳ שלא לשם אשירה ולבסוף עבדו אסור דלא דמי להר שהרי יש בה תפיסת ידי אדם בנטיעה הילכך תוספתו אסור אבל עיקרו קודם שהשתחוה לו מודה דשרי כדלקמן (דף מח.): ממחי. שמעינן דר' יוסי הסר אילן שנטעו ולבסוף עבדו (ד): הא דמיהדר ותני כל שיש בו תפיסת יד וכו' לחמויי מחי: ו) מלמוד לומר וחשריהם משרפון. ולקמן (דף מת.) מפרש ממאי דבנטעו ולבסוף עבדו קאי: ר׳ יוסי בר׳ יהודה סבר חילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור. מדקאמר דלא דרשינן ולא עץ רענן אלהיהם דאי הסבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו שרי לדרוש תחת כל עץ רענן ולמישרייה והכי איבעי ליה למיתני מתוך שנאמר ולא עץ רענן אלהיהם שומע אני כל האשרות מותרות ת"ל ואשריהם תשרפון וגו': לכדר"ע. דכיון דלא מלינן למידרשיה דהא כתיב ואשריהם תשרפון מוקמינן ליה לסימנא אבל קמאי למיעוטא דרשינן: גידועו. מה שהחליף אחרי כן דקאמר תגדעון מכלל דעיקרו עוזב בקרקע ויהנה ממנה: והא ואשריהם משרפון בחש (ס) נסיב. רבי יוסי בר' יהודה תלמודא למלתיה ולמיסר אילו שנטעו ולבסוף עבדו: בלשון אילו לא נאמר. קא נסיב לה למלתיה למיסר אילן שנטעו ולבסוף עבדו: וה"ק אילו לא נחמר וחשריהם חשרפון בחש. לחילן שנטעו מתחלה הייתי אומר ואשריהם תגדעון למיסריה הוא דאתי אבל אילו שנטעו ולבסוף עבדו שרי תלמוד לומר ואשריהם תשרפון באש לאילן שנטעו מתחלה לכך ואייתר ליה ואשריהם מגדעון לאילן שנטעו ולבסוף עבדו: ורבנן. דאמרי כל האילן מותר: האי ואשריהם מגדעון. שעיקרו (ו) מונח בארץ במאי אוקמי ליה אי באילן שנטעו מתחלה לכך כולה אסור: מיבעי ליה לכדר׳ יהושע וכו׳. גידוע זה לא להתיר עיקרו אלא שיגדעו מיד בכניסתם ולחחר כיבוש יחפשו חחריהם לשרשם ולבערם: גידועי עבודת כוכבים קודמין לכיבוש א"י. בכניסתן נלטוו לגדעם מיד ולחחר כיבוש ישרשו אחריהם: והנח. מדלא כתב ישרוף: שריפה בעי. דהח חתי לידי תקלה ועוד

הנת. עד שתרדוף ותכלה את העובדי כוכבים ואח"כ שרוף: האי סברא מנליה. מדרב יוסף לא נפקא דהוא גופיה אתגדעון ואתשרפון קא סמיך דאי מונתלתם הוה אמינא הנח דוקא דגזירת הכתוב היא שאין לריך לבער מדלא כתב בהו שריפה אבל (1) באשרה כיון דחזינן בה שני ביטולין אמרינן נמי התם דונחלתם קודם לכיבוש כתיב ולאחר כיבוש בעי שריפה: ואח"כ סאבדון. אלמא יש שהות הפסק בינתיים:

כתיב אחרינא פסילי אלהיהם תשרפוןיי:

והכא באילן שנטעו ולבסוף עבדו קא מיפלגי. רש"י תפק שיטתו בכולה שמעתין דקרי נטעו ולבסוף עבדו היכא שנטעו גרעין אבל בנטעו אילן לכ״ע אסור והכא קמיפלגי בנטעו גרעין דת"ק סבר דכיון שנטעו גרעין שלא לשם אשרה אין זו תפיסת ידי

> נמי אסור דלא דמי להר שלא היה בו תפיסה כלל אבל הכא היה בו תפיסה בשעת נטיעה וכמה תשובות יש חדה דכי קאמר בסמוך לרבנן ואשריהם תשרפון באש מבעיא ליה לאילן שנטעו מתחלה לכך אמאי לא קאמר לאילן שנטעו אילן ולא גרעין ועוד קשה דאמרינן גבי הנכרים העובדים הזרעים ואת הירקות דאמר לך מני ר' יוסי בר' יהודה ופריך ולוקמה באילן שנטעו מתחלה לכך ורבנן ואמאי לא פריך לוקמיה בנטעו אילן ודברי הכל ועוד קשה דאמר רב לקמן בפרקין המשתחוה לבית אסרו לומר דאפי בתלוש ולבסוף חברו אסור והשתא מאי איריא דנקט בית אפילו אילן נמי שהוא מחובר גמור אסור היכא דהוי דומיא לבית כגון שנטעו אילן דהוי חלוש ולבסוף חברו ולשמעינן אילן וכ"ש בית לכן נראה לפרש דודאי כשנטעו גרעין לכ"ע שרי דאין זה תפיסת יד אדם והכא בנטעו אילן קמיפלגי דלרבנן אינו אסור משום תפיסת יד כיון שלא נטעו מתחלה לכך דהשרשת הקרקע מבטלת התפיסה והשתא ניחא דנקט רב לקמן המשתחוה לבית דאילו אילן כי האי גוונא כיון שהוא מושרש בקרקע חשיב מחובר גמור וא"ת היכי מלי אמר ר"ע דקרא אתא לסימנא בעלמא אמאי לא דריש לקרא דכל עץ רענן ולא עץ רענן אלהיהם לאילן כשנטעו גרעין דלכ"ע שרי אי נמי אף לפי" רש"י לאילן שעלה מאליו דדברי הכל מותר כדפי׳ הוא לקמן בשמעתין גבי הלד השוה וי"ל דלהני לא לריך קרא דודאי שרו דלא נפקי מכלל הרים כיון שלא היה בהם תפיסת ידי אדם מעולם ואף על גב דכתיב גבעות ולא אמרינן דלא נפקי מכלל הרים לא קשיא דאורחא דקרא הוא למיכתב הרים וגבעות בהדי הדדי:

ורבי יוםי הגלילי סבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור. תימה

מאי קאמר ר' יוסי הגלילי במתניתין מפני מה אשרה אסורה משמע שר"ל דמן הדין היה לנו להתירה והיאך (ח) הא לדידיה אמרינן בסמוך דכתב תרי קראי לאסור אילן אפילו נטעו ולבסוף עבדו וי"ל דהא דבעי מפני מה אשרה אסורה לאו משום דהדעת נוטה להתיר אלא ה"ק מפני מה אשרה אסורה יותר מהרים וגבעות ואי לאו דאיכא טעמא באשרה הוה אמינא גלי קרא דאילנות אסירי וה״ה הרים

וגבעות והוה אמינא דלא דרשי ההרים אלהיהם: הנח ורדוף ואח"ב שרוף. מדרב יוסף לא נפקא (ש) דהא אתגדעון ואתשרפון סמיך דאי מונתלתם הוה אמינא הנח דוקא דגזירת הכתוב היא שאין לריך לבערו מדלא כחיב בהו שריפה אבל כיון דבאשרה חזינא שתי בעירות אמרינן נמי התם דונתלתם קודם כיבוש כתיב ולאחר כיבוש בעי שריפה לשון רש"י:

אדם ור' יוסי הגלילי סבר נטעו גרעין

רבינו חננאל

רב ששת אילן שנטעו ולבסוף עבדו איכא בינייהו תנא קמא אמר אלן שנטעו ולבסוף עבדו מותר ר' יוסי הגלילי אומר אסור. ודייק מדקתני ר' יוסי הגלילי אומר מפני שיש בה תפיסת יד בני אדת. וכל שיש כה חפימח שנטעו ולבסוף עבדו. ואף ר' יוסי בר' יהודה סבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור. דתני׳ יוסי בר׳ יהודה אומר יוסי בור יהודה אומו מתוך שנאמר אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם שומע אני תחת עץ רענן אלהיהם ת"ל ראשריהם תשרפון באש א״כ תחת כל עץ רענן למה לי ההוא לכדרבי עקיבא דאמר אני אהיה אובין לפניך כ״מ שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן דע שיש שם עבודת כוכבים. ורבנן . דפליגי על ר' יוסי האי ואשריהם תשרפון באש מאי עבדי ליה. מבעי ליה לאילן שנטעו מתחלה לכך. ורבי יוסי נמי מבעי ליה להכי. ואמרינן אין הכי נמי אלא אילן שנטעו ולבסוף עבדו מנא ליה נפקא ליה מאשריהם תגדעון. איזהו שגידועו אסור ועיקרו מותר הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו. ומקשינן והא ר׳ יוסי האי קרא קתני ונסיב ליה תלמודא ואשריהם תשרפון באש ואת מפקת . ליה מואשריהם תגדעון. ואשריהן תשרפון באש . אומר ואשריהן הייתי תגדעון כו'. ורבנן האי ואשריהם תגדעון מאי דרשי ביה מיבעי להו לכדתניא גידוע לעבודת כוכבים קודם לכבוש ארץ ישראל וכבוש הארץ קודם לביעור עבודת כוכבים דתני רב יוסף ונתצתם את מזבחותם חזור שרוף. סוגיא דשמעתא העוקר עבודת כוכבים צריך לשרש אחריה ולאבד שמה מן . המקום ההוא לגמרי

אמר